

Milojka Komprej

Druga obleka

“Nič nisi zamudila,” mi navržeš naslov svoje zgodbe, ki jo boš pletel od decembra do marca. Nato pridejo marčeve ide in bova nazdravila s cezajem. V lepo trebušatem kozarcu bo za prst pekoče vsebine. Skrbno ga bova srkala in se delala, da je ravno pravšnje temperature. Kot vsako leto. Nič ne bova govorila. Zima te naredi svojega.

Nič ne čutim. Nič ne čutiš. Primeš me za roko in poglobljeno preučuješ členke na hrbtni strani dlani. Rekla bi ti, da se niso spremenili, le za deset let so starejši. Mogoče je kaka guba več, ni pa nujno. S kazalcem jih božaš in paseš svoje misli drugje. Zaboli me. Skušam se rešiti tvojih potnih lovk, pa spet ne vem, kam naj odložim rokavčke. Najraje bi jih obdržala, da se ne utopim. Tako je, ja. Občutek, da se utapljam. Znova. Dokler še diham, bi ti rada povedala, da sva že tako vse zamudila in da sem predvčerajšnjim odvrгла vstopnico za nocojšnjo predstavo. Že videno, deja vu. A se ne lotim tvojih žepov. V njih je zagotovo kaj tujega. Preprosto pozabim, da je še nekdo. Narišem nasmeh in natočim smeh v grlo. Igranje mi gre dobro. Vstopiš v igro, a želiš le statirati. Tako si laže izbereš svojo vlogo.

Praviš mi, kako je bilo na smučanju. Vse dolge proge na Dolomitih presmučam s teboj, pa nimam pojma, zakaj me sploh vlačiš po steptanih prostranstvih. Nisem del tvoje zime. Sploh mi nisi kupil vozovnice, zato ne morem slediti markacijam. Obvisim na vlečnici kot polomljena smučka. Ti pa bi še bordal. Ti pa si še bordal! Poslušam te z napol priprtimi vekami, da ne vidiš oči, ki slabo prikrivajo begajoče misli. Ki se hočejo odtihotapiti stran. Ne misliti. Misliti na to ... Na tisto ... Zapodim jih stran in jim priporočim druge snovi. Naj jih žvečijo, naj se ukvarjajo z vrati nad oblaki, ki ne vodijo v nič.

Ko si odšel v Italijo, sem v trgovini z rabljenim blagom kupila ponošeno obleko. Nekoč je bila posebno lepa, a gotovo ni iz kaj prida blaga, kajti

pod pazduho je svetlejšje. Zagotovo se je tista, ki jo je nosila, v njej zelo potila. Mogoče je tudi smrdela. Ne vem. Obleka mi je padla v oči, ker je visela bolj v kotu. Med vsemi drugimi oblekami, nošenimi samo enkrat in dišečimi po čistilnici in sredstvih za ohranjanje navideznega leska (verjetno takšna sredstva obstajajo, če pa ne, bi veljalo razmisliti o njih), sem jo opazila ravno zaradi njene preprostosti. Trgovka je rekla, da mi odlično stoji. "Stoji" je rekla, čisto zares. Jaz pa sem želela, da bi se mi prilegala. Ampak kdo ve, mogoče je trgovka mislila prav to. Njen nasmeh je že govoril tako in če bi se našminkala, bi bila videti skoraj kot prijazna trgovka, ki mi bo prodala ponošeno obleko. Kljub vsemu sem jo kupila in jo doma znova pomerila. Ni mi tako pristajala kot v trgovini, a doma pač nimam takšnega ogledala, kot ga imajo v trgovskem centru.

*

"Nič nisi zamudila," ti skušam popraviti občutek, da si bila nekam odrinjena in za nekaj prikrajšana. Pravzaprav sploh ne vem, zakaj to počnem! Preidem v nekakšno bedasto opravičevanje. "Pizda zahojena!" bi najraje rekel na glas, pa resnično nimam energije, da bi močil svoj robec s tvojimi solzami. Poznam te. Le delaš se, da se držiš najinega dogovora. Le zato vztrajaš pri tej maski, da ne bi pokazala, da si prizadeta. Pa ne toliko zato, ker sem šel, kot zato, ker sem šel na takšen način. In seveda s kom! To te bo najbrž razcefralo, tako te žre! Ampak ne smem pozabiti, da to ne bi bilo v tvojem slogu. Odvreči masko popolne svetovljanske trape in preprosto povedati, da si ljubosumna kot pes. Ne kužiš, da bo vedno tako. Mene ne boš ujela na svoje finte, niti me prepričala, da mi daješ popolno svobodo. Te igrice si prihrani za svoj peskovnik. Točno vem, kaj te mede in kaj hočeš doseči. In me blazno zabava, da se pri tem najbolj trudiš za lažno razumevanje. Ne trudiš se razumeti, trudiš se kazati, kot da razumeš. Ja, pozabi, zlezla bi mi v vse čelne reže, takoj ko bi zaprl oči. Mi predihala misli, da se v desetih letih ne bi več spoznal, če bi se pogledal v ogledalo. Bistra si, punca, bistra, ampak jaz sem bistrejši od tebe in tudi to boš morala požreti, če boš hotela še naprej biti moja dama. Ne veš, dekle, da te potrebujem za kliše, za videz, za to prekleto malomeščanstvo, ki se ga tako oklepaš, da sploh ne vidiš izza gubic okoli svojih oči, ki si si jih pred kratkim zgladila v stylingu. Ti kar daj! Samo ne pričakuj, da bom pokrival tvojo igro samo zato, ker je tvoj scenarij tako priročen za vse oblike prilagajanja. Mogoče sem v njem, mogoče ne, to bova še ugotovila, punca moja, in do takrat bodi vesela, da sem sploh zavil z avtoceste.

*

“Na avtocesti sem zamudil izvoz,” si še dalje neutruđen popisovalec, jaz pa hočem misliti na svojo ponošeno obleko, ki sem jo nosila ves ta čas. Dan za dnem. Še danes. Šele prej sem jo obesila v omaro. K drugim ponošenim oblekam iz vseh teh let. Šele prej, ko si se vrnil.

Objameš me in mi roko položiš na dojko. Lastniško. Malo mi je neudobno, a ne toliko, da bi se odmaknila. Malo mi je lepo, a ne toliko, da bi imela mokre hlačke. Zato jo samo brez navdušenja prenašam, kot bradavico na mezincu. Od nekdanj jo imam, a ne iz otroštva. Bradavico. Sprememba kože ali sluznice, menda. Ali pa sem se je nalezla od koga drugega. Bradavice so prenosljive. Preprosto, kot se nalezesh prehlada. Samo da je bradavica ostala. Enkrat sem si jo dala lasersko odstraniti, v napadu popolnosti, a se je hrabro bojevala. Moja bradavica se je obdržala na svojem mestu. Naj ji bo, naj živi in diha z menoj. In naj posluša, kako je v carinskem pasu na mejnem prehodu Italija–Slovenija. Prav ji je.

*

“Na avtocesti sem zamudil izvoz.” Opazujem tvojo reakcijo. Bog, kako me zabava mimika tvojega obraza. Ko skušaš prikriti, kaj si v resnici misliš. Ja, skoraj bi zamudil izvoz, moje misli so bile vse prej kot v tvojem objemu. Z Zoranom sva uživala še zadnje skupne trenutke. V Val Sarentinu je bilo res fantastično. Vreme bi kot zadnji adut odvrгла, če preostalo ne bi bilo v redu. Tako pa so bili Dolomiti kot na kičastih turističnih razglednicah, ki jih pošiljaš nevoščljivim sodelavcem, najin apartma pa hišica Janka in Metke. Samo da je bila čarovnica doma, daleč za kilometri avtoceste. Da me je čarovnica čakala doma. Smešno je prijete tvojo dojko. Po tem ... Pravzaprav imaš lepe dojke, vedno se mi dvigne, ko so vznburjene. Čutim, da bi se najraje izmaknila, pa se seveda ne boš. Popolnoma obvladana si. Neprizadeto obvladana. Ja, čutim, da si že na konju, samo prvi hip te je vrglo iz tira. Zdaj pa si že na svojem, obvladana, odločena, skulirana. Če je kaj bilo, si že pospravila v omaro. Ja, najbrž bom tam spet našel obleko in najbrž te bom vprašal, od kdaj je tam. Ampak za zdaj samo mirno prenašaj mojo roko na svoji dojki in jaz čutim, da se mi kljub vsemu dviguje, da mi bo poželenje kmalu napihnilo gate. “Pizda zahojena,” bi spet najraje rekel, kajti res nekaj čutim do tebe, čeprav sem te že dvainpetdesetič pozabil, zapustil in najbrž tudi tolikokrat prevaral, pa se iz nekega kurčevega razloga vseeno slinim okoli tvojih joškov.

“Tako je prišlo, da nisem mogla zraven!” zaščebeteš kot slavček in obrneš razplet zgodbe v čisto novo smer.

Ne spomnim se, da bi te prosil ali povabil, bi ti lahko iztrgal scenarij iz rok, pa nekako nimam moči. Še posebno ne potem, ko zavzeto pregleduješ fotografije, za katere sem se zares potrudil. Pa ne zate, bejbi, ne zate, čeprav se greš zdaj neko igro in občuduješ kompozicijo, pa detajle, ki da sem jih ujel, in dinamiko na smučišču. "A res?" Najraje bi ti iztrgal fotografije iz rok, pojma nimam o kaki dinamiki! Spomnim pa se drugih dinamik in užitkov, ki pa jih nisem fotografiral, pa ne zato, ker bi se bal, ampak zato, ker si preprosto nisem vzel časa za bedasto škljocanje. Sicer pa ... ja, kar nekaj kadrov bi se dalo ovekovečiti. Me prav zanima, če bi potem še zadržano prikimavala in sukala fotografije, kot da bi še vedno upala, da boš na zadnji strani ujela svojo podobo. Ne morem si kaj. Sama si si kriva. Izzivaš s svojim sprenevedanjem, zato ti ga omenim. Da bi postavil stvari na svoje mesto, ti navržem njegovo ime. Otrpneš. Se nevede skrčiš v vratu in ramenih. Nekaj časa še zdržiš. Štejem. Stavim, da bo sledilo tvoje vprašanje, še preden bom preštel do dvajset. Šestnajst in že je tu! Sem vedel! Škoda, da nisem stavil! Čutim oblike tvojih ustnic in predstavljam si tvojo šobo, ko mi obrnjena stran od mojih oči sipaš svoj jok v grlo.

*

"Tako je prišlo, da nisem mogla zraven," se zaradi ne vem česa in v čigavem imenu opravičuje moj glas, čeprav mi um tiša glasilke.

Zavzeto kimaš in mi daš vedeti, da mi odpuščaš. Najbrž mi odpuščaš vse. Lahko je odpuščati človeku, do katerega ne čutiš nič več. Veš vsaj to, da do mene ne čutiš nič več? Ali pa si se tako osredotočil na druge stvari, da niti za čustvo naveličanosti ni prostora? Ne trudi se, v poglavju 61. Velike knjige o ljubezni piše, da nas sprijaznjenost s spremembami osvobaja. Verjemi, velikokrat sem prebrala to poglavje in vsaj trikrat sem ga razumela. "Nehajmo zahtevati, da bi bilo naše življenje drugačno, kot je ta trenutek."

Še sreča, da sem prebrala tudi druga poglavja v knjigi. Še posebno poglavje 86, to je bilo zares vredno prebrati, ampak ne bi zdaj o tem. Poslušam te in tvoj zavzeti glas me znova nosi po smučinah. Nekaj si pozabil tam, ali te še vedno kaj išče po mondenem Val Sarentinu?

Kažeš mi fotografije. Nasmeh, ovekovečene v trenutek. Trzljaje ustnic, za vedno otrple v dokončnosti fotografije.

Čakam, pričakujem, vem, da bo prišel trenutek. Končno ga omeniš. Tako, navržeš ime. Kot da ne bi bilo pomembno, kot da sploh ni pomembno. Zoran! Vedela sem, da ga boš omenil! Tokrat je torej Zoran! Njegovo ime mi zareže skozi pore kože, skozi maščobo, mišice, žleze, skozi krhkost prsnega koša in se ustavi nekje na površju srčne mišice.

Naprej mu ne dovolim. Nikakor. Zakaj pa sem prebirala Veliko knjigo o ljubezni in poglavje 86 v njej! Še naprej vadim obrazno mimiko, pripрте oči in nasmeh v bolečem krču razumevanja. Wikipedija, stran tri. Ubranim se misli. Napodim jih čez naslove brošur in izrezkov iz časopisov. Ne potrebujejo kril, da letijo mimo zavedajočega se. Porabim zadnje črnilo, da ne napišem, kar bi potem obžalovala. Moj nasmeh je neprekosljiv in moja čustva so severno od srca. Severneje ne bi mogla biti, ko ledenijo skozi prazno prizmo. Prevrčam miselne vzorce in zibljem zibelko nekega otroka. Pomirim ga z znano uspavanko. Zapojem jo še sebi, tako potihlo, da me ne bi slišal, ko mi praviš, da si prevozil v enem dnevu 79 km prog, Zoran pa še nekaj kilometrov več. Ne misliti na Zorana! Ne misliti na Zorana! Ne misliti ... si ponavljam in si pojem uspavanko.

*

“Je šel Zoran v Val Sarentino skupaj s teboj?”

Ha, pa si le! Nisi več vzdržala, kaj! Sem vedel, da se boš zlomila. Seveda me ne boš vprašala, ali sem bil z Zoranom v postelji. Tako daleč se ne boš spustila iz preprostega razloga, ker nočeš resnice. Zato takšno ohlapno, mahedrajoče vprašanje, da bi se še čevelj razjokal. Če je šel Zoran z menoj? Saj ni pomembno, ali je šel z menoj, pomembno je, da je z menoj bil! Podnevi in ponoči. Še zlasti ponoči, punčka moja. Je neprijetno? Nočeš podrobnosti? Seveda ne, raje cefraš cofke na copatkah in ravnaš pentljico. Tudi prav! Ne mislim ti praviti, kako fantastično je z Zoranom v postelji. Najbrž nočeš slišati, da mi z vsakim moškim bolj pride kot s teboj. Da se mi ni treba dokazovati, koliko in kako in kako dolgo bom imel trdega, ker je trd do kraja in kolikor hočem. Kapiraš? Do kraja in kolikor hočem. Ja, tudi s teboj hočem, pa ne zato, ker bi moral. Včasih niti ni potrebe, da bi igral, to ti priznam. Ampak drugače ... meni je prav! Lahko tudi po tvoje!

*

“Je šel Zoran v Val Sarentino s teboj?” mi kljub avtosugestijam moj lastni glas prevpije misli. Slišim ga, preden ga lahko utišam. Uspavanka ne pomaga mojemu umu. Noče slediti vabilu noči. Noče zaspati, grebe v čudne nivoje, skuša odgnati Rimljane in Grke in sodomizem. Naredim kratek prelet zgodovine Grkov iz vadnice. Tako v glavi, zaradi treninga.

*

“In če bi šel?”

*

Tvoj glas preide iz igranja čarobne piščali v zvok marimbe. Še vedno nežno, a za odtenek previsoko. Vprašujoče? Bolj kot barva krivde! Veliko preveč barve krivde.

Nočem vedeti. Ne zanima me. Spet mislim na svojo ponošeno obleko, ki zdaj visi v omari. Kako sem jo nosila ves ta čas, ko te ni bilo. Obremenjena sem s ponošenimi oblekami. Nosila sem jih v otroštvu. Soseđa je bila starejša in bogatejša od mene. Predvsem me je bolelo to, da so sosedovi bogati (za moja merila, ki pa so bila takrat merila mojih staršev). Sosedova se je hodila igrat k nam in jaz sem hodila k sosedom, kadar je dovolila mama. "Da ne bodo rekli, da se vsiljujemo," je skušala biti ponosna v nepravem trenutku. A hkrati je od sosedovih dobivala obleke zame in za mojo sestro. Bile so lepe obleke. Take, ki jih ni bilo mogoče kupiti v bližnjem mestu. Ponje si moral drugam in sosedovi so hodili po obleke drugam. Res so bile lepe obleke. Ampak nekaj jim je manjkalo. Takrat tega nisem vedela, samo občutila sem nelagodje. In imela občutek, da vsi vedo, da nosim obleke, ki mi jih je podarila sosedova deklica. Pravzaprav niti ni bilo tako pomembno. Takrat so vsi nosili obleke drug za drugim in pozneje sem si dala predelati eno izmed maminih. Takšno iz mehke volne. V tisti sem se počutila dobro. Ni me bilo strah, da bi sošolci rekli, da nosim ponošene obleke zato, ker sem revna. Takrat nisem vedela, danes pa vem. To, zakaj so mi bile sosedine obleke tako tuje. Hladne in nelagodne. Četudi so mi bile prav, se mi niso prilegale. In tudi mi ni nihče rekel, da sem lepa v njih. Zdaj vem, zakaj! V sosedinih oblekah nisem bila jaz. V njih je bil drug človek. Druga jaz.

Ampak moja ponošena obleka v omari mi pristoji. Trgovka je rekla tako (rekla je, da mi stoji) in tudi meni se zdi tako. Četudi ni bila narejena zame, sem se v njej počutila dobro. Nisem bila jaz, ampak počutila sem se dobro. Je bila ženska, ki jo je nosila pred menoj, lepa? Je bila srečna v njej?

Sosedovo dekle ni bilo srečno. Ko je dopolnilo šestnajst let, je pobegnilo s šoferjem kamiona, ki je mimo njihove hiše vsak dan vozil pesek. Izgubila se je. Najbrž je bilo okoli nje preveč navadnih stvari. Nič novih oblek. Šofer ni imel drugega kot polne kamione peska. Ne vem, kje je zdaj sosedovo dekle. Obe sva se izgubili. Ona v svojih, jaz pa v oblekah drugega človeka.

Nekaj mi govoriš. O Zoranu. Da je tvoj najboljši prijatelj. Da vaju veže skupno delo. Menda tudi skupni interesi. Več kot to. Več kot skupaj popito pivo. Tvoj glas ostaja zunaj mojega uma. Nočem vedeti!

Počakala bom marec. In da mi naliješ cezarja iz trebušaste steklenice v trebušast kozarec. Upam, da ga boš spil z menoj. Kljub vsemu upam, da ga boš spil z menoj. Saj bo že marec. Zima te naredi drugačnega. Vsako

leto te pobere sneg. In Zoran ali Peter ali Ivan ali Marko ali Bojan! Sami najboljši prijatelji. Vsako zimo drug najboljši prijatelj! Prijatelj? Ne zanima me!

*

“In če bi šel?” se mi glas kljub vsemu obarva s krivdo. Prekleti stereotipi, krščanstvo ali kdor že, ki je stigmatiziral homoseksualnost. Da ne govorim o Hitlerju. Ker je bil sam peder, je skrtil svojo usmerjenost z žrtvami. Svojimi nekdanjimi ljubčki. In prekleti vsi, ki se skrivamo za babami. Da bi si lahko utrgali izlet stran. Da bi si jaz lahko utrgal izlet. K sebi. K tistemu, kar sem v resnici. Še slabše kot peder. En preklet biseksualec! Raje nočem vedeti, kaj zdajle misliš, gotovo slaviš zmago. Saj sem tu pri tebi in če si kolikor toliko tisto, za kar te imam, čutiš mojo trdoto. Ja, res si lahko vesela!

“Na kaj misliš?”

*

“Na obleko v omari.”

*

Torej res!

“Si si spet kupila obleko?”

*

“Ja!”

*

Vprašanje je res čisto retorično in boga molim, da sploh ne bi odgovorila nanj. Res nočem slišati njenih misli!”

“Novo?”

To sem pravzaprav vprašal popolnoma brez veze. In predvsem niti nočem slišati pravega odgovora.

*

“Ne, ni nova, a mi pristoji,” rečeš po žensko.

*

Seveda po žensko! Preklete ženske! Vaša nadutost in nečimrnost, s katero bi še v trenutku Apokalipse razorožile vse štiri jezdece. In poleg tega si kupuješ še ponošene obleke. Da mi ja na vsak način daš vedeti. Na svoj prekleti ženski način, ki me spravi ob vsako dostojanstvo. Kot hijena se smejiš, ko trgaš mojo skrivnost pred temno luknjo dvoličnosti. Seveda, druga obleka! Kako simbolično. Kako do konca pronicljivo in podlo.

“Zakaj si kupuješ ponošene obleke?” se zjezim in razpnem objem. “Vedno, ko grem na smučanje s prijatelji, si kupiš rabljeno obleko!”

Seveda vem, ni treba, da kaj rečeš, in res nič ne rečeš. Na neki način sem ti hvaležen. Do druge zime.

*

“Zakaj si kupuješ ponošene obleke?” se zjeziš in razpneš objem. “Vedno, ko grem na smučanje s prijatelji, si kupiš rabljeno obleko!”

Ne bi razumel. Zakaj tudi. Še jaz komaj razumem. Da le tako lahko sprejemem. Tebe in sebe. Najino igro življenja. V obleki drugega človeka.